

на тиждень заповнюють годівниці кормами. Важливо, щоб корми постійно там були. Це стосується в основному концентратів і сіна.

Отже, повноцінна годівля вволю сприяє інтенсивності обмінних процесів і компенсує всі затрати організму, не завдаючи йому ніякої шкоди. Відбувається цілком нормальний фізіологічний процес.

Список використаних джерел:

1. Білий Л.А. Кролівництво. – К.: Вита школа, 1977.
2. Вакуленко И.С. Продуктивные качества кроликов и разные возрастные периоды. – Научно-техн. бюл. НИИ животноводства Лесостепи и Полесья УССР. 1991, Т. 59.
3. Калашников А.П., Клейменов П.П., Баканов В.П. и др. Нормы и рационы кормления сельскохозяйственных животных (справочное пособие). – М.: Агропромиздат, 1985.
4. Калугин Ю.А. Физиология питания кроликов. – М.: Колос, 1980.
5. Кулько К.С. Разведение кроликов. – М.: Россельхозиздат, 1984.
6. Минина М.С., Майоров А.И. Все о кроликах. – М.: Агропромиздат, 1988.
7. Мирось В.В. Промислове кролівництво. – К., 1977.

Логвиненко І.П.

*кандидат біологічних наук, доцент,
Рівненський державний гуманітарний університет*

ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ МЕРЕЖІ ЯК ОСНОВА ЗБЕРЕЖЕННЯ БІОРІЗНОМАНІТТЯ

Світова і національна природоохоронна практика свідчить, що гарантією забезпечення збалансованого землекористування, збереження унікальних і типових природних ландшафтів та скорочення темпів втрати біорізноманіття є створення науково обґрунтованої мережі природоохоронних територій як базового елемента екологічно збалансованого соціально-економічного розвитку окремих регіонів і всієї країни [4, с. 23].

Формування такої мережі в країнах Європи розпочалося раніше, ніж в Україні. Створення такої мережі було ініційовано на конференції «Збереження європейської природної спадщини: курс на європейську екологічну мережу», яка відбулась у Маастріхті 9-12 листопада 1993р. Тоді 267 учасників із 31 європейської держави і 26 міжнародних організацій прийшли до висновку про глобальне погіршення якості природного середовища в Європі, зменшенні біологічного і ландшафтного різноманіття на фоні зростаючої фрагментації природних місць проживання. Як наслідок виникла ідея формування EEONET (Європейська екологічна мережа), або PEEN (Панєвропейська екологічна мережа). Отож було розпочато формування мережі європейських природоохоронних територій – «Натура 2000» (Natura 2000) [3, с. 52]. Така мережа охоплює території, на яких повинна забезпечуватись охорона 182 видів та підвидів птахів, а також низку територій спеціального збереження – для 253 типів природних середовищ існування біоти, 200 видів рослин та 434 видів тварин.

Згодом у рамках процесу «Довкілля Європи» (м. Люцерн, Швейцарія) Німеччина запропонувала створити Всеєвропейську екомережу, включивши країни, які не є членами Євросоюзу. Таку стратегію одноголосно було схвалено 46 європейськими країнами, що дало початок розбудови Всеєвропейської екомережі як фізичної (на місцевості) мережі ключових територій, з'єднаних природними коридорами та підтримуваних буферними зонами. Основою такої екомережі стала програма «Натура 2000», а також ряд ініціатив, до яких залучилася і Україна. Зокрема, було прийнято низку законів України, які визначають концептуальні засади вирішення планування та використання території держави.

З початком впровадження в Україні ідей формування екологічної мережі ключовими завданнями стали ідентифікація конкретних територій, що мають входити до її складу та збереження належного режиму їх використання.

Екомережа – це територіальна система, яка утворюється з метою поліпшення умов для формування та відновлення довкілля, підвищення природно-ресурсного потенціалу території України, збереження ландшафтного та біологічного різноманіття, місць оселення та зростання цінних видів тваринного та рослинного світу, генетичного фонду, шляхів міграції тварин через поєднання територій та об'єктів природно-заповідного фонду, а також інших територій, які мають особливу цінність для охорони навколишнього природного середовища і відповідно до законів та міжнародних зобов'язань України підлягають особливій охороні [4, с. 24].

Складовими структурними елементами екомережі в Україні визначено:

- природні регіони – території, що мають у своєму складі об'єкти природно-заповідного фонду, відсоток яких значно перевищує аналогічний у цілому по країні, а також інші території, що відповідають умовам, визначеним національним природно-охоронним законодавством чи міжнародними нормативно-правовими актами (Конвенціями, угодами, договорами тощо), і забезпечують збереження ландшафтного та біологічного різноманіття. Особливо ті, які включають середовища існування рідкісних і таких, що перебувають під загрозою зникнення, видів рослин і тварин (насамперед, регіони Карпат, Приазовської та Подільської височин, Полісся, витоків малих річок, деяких гирлових ділянок, прибережно-морської смуги, континентального шельфу):

- природні коридори – ділянки природних ландшафтів витягнутої конфігурації, різної ширини, протяжності, форми, що з'єднують між собою природні регіони та мають забезпечувати відповідні умови збереження видів дикої фауни і флори, а саме: широтні природні коридори, що забезпечують природні зв'язки зонального характеру: Поліський (лісовий), Галицько-Слобожанський (лісостеповий), Південноукраїнський (степовий); меридіональні природні коридори, просторово обмежені долинами великих річок: Дніпра, Дунаю, Дністра, Західного та Південного Бугу, Сіверського Дінця, які об'єднують водні та заплавні ландшафти – шляхи міграції численних видів рослин і тварин; окремих природних коридор, що має міжнародне значення, формує ланцюг прибережно-морських природних ландшафтів Азовського і Чорного морів, який оточує територію України з півдня;

- буферні зони – ділянки для захисту природних регіонів і коридорів від негативної дії зовнішніх чинників, забезпечення дотримання в їх межах більш сприятливих умов для розвитку, самовідновлення та оптимізації форм господарювання з метою збереження існуючих і відтворення втрачених природних цінностей;

- відновлювані території, що забезпечують формування просторової цілісності екомережі, для яких мають бути виконані першочергові заходи щодо відтворення первинного природного стану.

Структурними елементами екомережі, відповідно до статті 5 Закону України «Про екологічну мережу» [2], є: території та об'єкти заповідного фонду, землі водного фонду, водно-болотні угіддя, водоохоронні зони, землі лісового фонду, полежахисні лісові смуги та інші захисні насадження, не віднесені до земель лісового фонду, землі оздоровчого призначення з їх природними ресурсами, землі рекреаційного призначення, які використовують для організації масового відпочинку населення і туризму та проведення спортивних заходів, інші природні території та об'єкти (ділянки степової рослинності, пасовища, сіножаті, кам'яні розсипи, піски, солончаки, земельні ділянки, в межах яких є природні об'єкти, що мають особливу природну цінність), земельні ділянки, на яких зростають природні рослинні угруповання, занесені до Зеленої книги України, території, які є місцями перебування чи зростання видів тваринного чи рослинного світу, занесених до Червоної книги України, частково землі сільськогосподарського призначення екстенсивного використання – пасовища, луки, сіножаті тощо, радіоактивно забруднені землі, що не використовуються та підлягають охороні як природні регіони з окремим статусом.

Не дивлячись на порівняно короткий період формування екомережі в Україні та певні, пов'язані з цим труднощі, реальні досягнення у цій справі досить вагомі. Основа екологічної мережі вже закладена і почала функціонувати. В найближчий період часу залишається вирішити окремі регіональні проблеми розвитку екомережі. Зокрема, формування регіональної мережі окремих областей, які на думку А. Василюк [1, с. 24] повинні формуватися «знизу вгору», спираючись не на формально задані схеми більш високого рангу, а на реально існуючі ландшафтні системи.

Список використаних джерел:

1. Василюк А., Костишин В., Коломизев Г. Как строить экосеть Украины: снизу вверх или сверху вниз? // Степной бюллетень. – 2011. – № 31. – С. 22-25.
2. Закон України від 24 червня 2004 року «Про екологічну мережу України» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2004, N 45, т. 502).
3. Злобин Ю.А., Скляр В.Г., Клименко А.А. Популяции редких видов растений: теоретические основы и методика изучения: монография. – Сумы: Университетская книга. – 2013. – 439 с.
4. Томіхін М., Канцурак В., Іваненко І., Колмаз Ю., Фишко Н., Сторожук А. Формування екологічної мережі та розвиток природно-заповідної справи в Україні // Землевпорядний вісник. – 2012. – № 3. – С. 23-29.